

Η ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΣ

Μεγάλη σημασία αποδίδεται υπό του Εθνωπαϊκού τύπου εις το επαναστατικόν κίνημα, τὸ ὁποῖον ἐξεραγήν ἐν Τουρκίᾳ ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Μουσταφᾶ Κεμάλ.

Προσεχώρησαν ἤδη εἰς αὐτὸ πλεῖστα ἐπαρχίαι τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἐνθα, καταργηθεῖσαν τῶν ἀρχῶν, καθ' ἣν κατεστάθη νέα Κυβέρνησις μετ' ἔδραν τὴν Σεβαστείαν.

Εἰς τὸ κίνημά των τοῦτο προσεδωκαν οἱ Τούρκοι καὶ Μπουλσεβίκικοι χαρακτῆρα, ἔνα δυνεθῶσι νὰ προσοικειωθῶσιν ἐκὼν ἢ ἄνευ τῶν ἀρχαίων στοιχείων. Φαίνεται δ' ἐκ τῶν ὑστέρων ὅτι ἦτο ἀληθὴς ἡ εἰδήσις, καθ' ἣν ἀντιπροσώπων τῶν Μπουλσεβίκων τῆς Ρωσσίας εἰσέχον φθάσει εἰς Συμφύοντα καὶ ἀνεχώρησαν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Μ. Ἀσίας, ὅπως διοργανώσασιν τὸ κίνημα.

Ποῖος ὁ ἀκριβὴς σκοπὸς τῆς ἐν Τουρκίᾳ Ἐπαναστάσεως καὶ ἀπὸ ποῦσιν ἀποτελέσθη ἡ Ἐπαναστατικὴ Κυβέρνησις δὲν εἶνε ἀκόμη γνωστὸν, διότι οὐδεμίαν προκήρυξιν τῆς ἐχομεν ὑπ' ὄψιν. Ἄλλ' ἐάν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὸν χαρακτῆρα καὶ τὰς εἰδήσεις τῶν Τούρκων, συνάγομεν ὅτι ἡ νέα Τουρκικὴ Ἐπαναστάσις δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἔχη κοινονικὸν ἢ σοσιαλιστικὸν χαρακτῆρα, ἡθελομένου ὅτι οἱ Τούρκοι εἶνε ἡμιστὰ παρασκευασμένοι διὰ τὰς θεωρίας τούτας. Τὸ πρόγραμμα τῆς ἐπαναστάσεως ἄρα θὰ εἶνε καθαρῶς πολιτικὸν καὶ σκοπεῖ τὴν ἀντιτάξιν κατὰ τῶν ἀποφάσεων τῆς Συνδικαστικῆς, κατὰ τὸν διαμελισμὸν τῆς Τουρκίας, ἐξυπηρετεῖται δὲ τοῦτο θυμασῶς ὑπὸ τοῦ φανατισμοῦ, ὁ ὁποῖος χετῆχει τοὺς Τούρκους. Τὸ κίνημα ἄλλως τε τῆς Τουρκίας εἶνε κίνημα καθαρῶς Νεοτουρκικόν.

Ὁ δὲ δυνηθῆ ἡ Κυβέρνησις τῆς Κωνσταντινουπόλεως νὰ ἐπιβληθῆ, θὰ δυνηθῆ νὰ καταστειλῆ αὐτὸν ἢ ἀμφιβάλλομεν. Διότι καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει μαίνεται ἡ διαίρεσις, τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Δαμάτ Φερὴν εὐρισκομένης ὑπὸ παραίτησιν.

Νέαι λοιπὸν ἀνωμαλίαι καὶ νέαι δυσχερεῖαι παρουσιάζονται εἰς τὸ Τουρκικὸν ζήτημα. Διότι οἱ Σύμμαχοι δὲν θὰ δύνανται νὰ διαπραγματευθῶσιν μετὰ καμμίαν Κυβέρνησιν, ἐγκύριως ἐκπροσωποῦσαν τὴν Τουρκίαν, πρὸς ἣν νὰ ὑποβάλωσι τοὺς ὅρους τῆς εἰρήνης, ἐφόσον τὸ πλεῖστον μέρος τῆς Τουρκίας διατελεῖ ἐν ἐπαναστάσει κατὰ τοῦ Σουλτάνου καὶ τῆς Κυβερνήσεώς του.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, ἐπιβάλλεται νὰ καταληθῆ ὁλόκληρος ἡ Τουρκία ὑπὸ Συμμαχικῶν στρατευμάτων, διότι τότε μόνον θὰ καταστῆ δυνατόν νὰ ἐκτελεσθῶσιν αἱ ἀποφάσεις τῆς Συνδικαστικῆς.

Βεβαίως μετὰ τοιαύτην στρατιωτικὴν ἐπιχειρήσιν δὲν θὰ προσκόψῃ εἰς μεγάλῃς δυσχερεῖας, δεδομένου ὅτι οἱ Τούρκοι στεροῦνται πολεμικῶν εἰδῶν καὶ οὐδὲ μόνον δύνανται νὰ προμηθευθῶσι τοιαῦτα.

Ἄλλὰ θὰ συμφωνήσουν ὅλα αἱ Δυνάμεις δι' ἐν τοιοῦτον ἐγχείρημα; Ἴδου τὸ ζήτημα. Ἐκτός ἐάν ἐκάσπῃ τῶν Συμμάχων Δυνάμειον, θὰ ἀναλάβῃ νὰ ἐπιβληθῆ ἐκεῖ, ὅπου ἀνέλκετε τὴν ἐντολήν τῆς Διοικήσεως.

Ὅποσδήποτε ὁμοῦς ἡ ἐν Τουρκίᾳ ἀνώμαλος καὶ ἀναρχικὴ κατάσταση θὰ ἀναγκάσῃ τὴν Συνδικαστικὴν νὰ ἐπισπύσῃ τὴν λύσιν τοῦ Τουρκικοῦ ζητήματος καὶ τοῦτο ἀναγγέλλουσαν εὐτυχῶς τὰ σημερινὰ τηλεγραφικὰ μαζ.

ὡς συνέστατο εἰς τὴν ἐνστάσιν τῶν παραγωγικῶν δυνάμεων τῆς χώρας, πρὸς ἐξακολουθῆσιν τοῦ πολέμου παρα τὸ πλεῖστον τῶν Συμμάχων.

Ἡ πεῖνα ἡ στέρησις, ἡ ἀποκαρλίωσις καὶ ἡ δουλεία τοῦ Ρωσικοῦ λαοῦ ἐπαίον δευτερεύοντα ρόλον. Πρωτίστως ὁ πόλεμος καὶ κατόπιν ἡ ἀνακούρσις τοῦ Ρωσικοῦ λαοῦ πρὸς τὸ παρὲν ἐθεωρεῖτο ἀρκετὸν ὅτι ἡ Ρωσσία ἀπὸ Αὐτοκρατορίας ἐγένετο Δημοκρατία.

Ἐνεκα τούτου ὁ λαὸς βλέπων διαφθορὰς τὰς ἐπιπέδας τοῦ ἡγεναγμένου. Ἡ ἐκ τῆς ἀναγκαστικῆς δὲ ταύτης προκύψασα ἀνωμαλία εἰς τὴν πολιτικὴν ζωὴν τῆς νέας Δημοκρατίας ἐξωτερικευμένη δια κρουσμάτων ἀπειθῶς ἐν τῷ στρατεύματι καὶ διὰ βιοπραγιῶν ἐναντίον τῶν ἀξιωματικῶν προκάλεσε τὴν παραίτησιν τοῦ Μιλίουκωφ συνεπέως τῆς ὁποίας ἐπικολούθησεν ἡ παραίτησις τοῦ Ψουρβίεωφ Ἀβρ.

Εἰς τὴν ἀρχὴν ἀνήλθε τότε ὁ Κερέσκου, σοσιαλιστῆς μετροπαθῆς, ἀνὴρ ἀβούλος στηρίζομενος ἐπὶ τῆς ρητορικῆς, τοῦ ἰσχύος. Ἴσθι τί γράφει ὁ Ἄνε ἀναποκρίτως τότε ἐν Πετροῦπόλει τοῦ Μικροῦ Περιισίου: «Εἰς τὴν ἀρχὴν μεθύσεται ὑπὸ τῆς ἐξουσίας. Ἐσχυνάξαι τὰ αὐτοκρατορικά θεωρεῖται καὶ κατὰ τὸν χειμερινὸν ἀνακτορὸν τοῦ Τσαρκόγιωφ. Ἐκοιμᾶτο εἰς τὴν κλινὴν τῶν αὐτοκρατορῶν τῆς Ρωσσίας» καὶ ἐν τῷ μεταξύ «ἐχρνε πᾶσαν συνείδησιν τῆς πραγματικότητος, ἀληθινοῦ τῆς χθὲς καὶ δὲν ἠδύατο νὰ προβλέψῃ τὴν αὐρίων». Ὅταν ὁ Κερέσκου ἀπέρρετο λόγον ἐμπνευσμένον ἐπίστευεν ὅτι ἐπράξε τὰ πάντα.

Ἐπιπλέον, συνεχίζει ὁ Κλαύδιος Ἄνε, ζητῶ να εὐρω κατὰ τὸ ἐξέχοντον διάστημα τῆς 6-σεβτελίας τοῦ Κερέσκου μίαν πρῆξιν τῆ, Κυβερνήσεως καὶ δὲν εὐρίσκει. Ἄλλ' εὐρίσκει λόγους ἐμπνευσμένους, πρὸς ὅσους, ὑποσχέσεις καὶ ἀπειλάς. Ὅμιλεῖ καὶ κοιμᾶται ὅτι πράττει». Ἐν τῷ μεταξύ ὁμοῦς ἡ Ρωσσία ὑπέφερε τὰ πᾶσι δεινά. Πόλεμος ἐβόλησεν ἐμαστιζόμενος ἀπὸ πείναν, ἀπὸ μισοῦ καὶ ἐξ ἑξαιτίας παραλίτου, ἡ ἐλάττωσις τῆς παραγωγῆς ἐφθασε εἰς βαθμὸν ἀνημπορησίαν.

Καὶ ἡ ὄργη τοῦ λαοῦ βηματικῶς ἤρξανε. Τὰ ριζοσπαστικὰ ἐπαναστατικὰ οὐ χεῖρα ἐκέρχισεν καθήμενος: ἔδρασε καὶ εἰς τὰς γενομένας ἐκλογὰς τῶν Σβ ἐτῆς πλειοψηφῶν τὸ κόμμα

τῶν Ρώσων κομμουνιστῶν οὕτως ἀρχηγὸς ἦτο ὁ Οὐλιάνωφ Ἀνίν.

Ἄκρως ἀντιθετὸς τοῦ Κερέσκου, ἦτο ὁ ἀνθρωπὸς τῶν ἀρχῶν. Ἀπορασιατικὸς κεληρυγέμενος ὑπὲρ τῆς ἀμέσου δράσεως, εἰδοποίησε πλειοστάσις τὴν Κυβέρνησιν ὅτι θὰ καταλάβῃ τὴν ἀρχὴν διὰ νὰ ἐφαρμόσῃ αὐτὸς τὴν πολιτικὴν του, πολιτικὴν τοῦ Ρωσικοῦ λαοῦ, ἀφ' οὗ ἡ παρῶσα Κυβέρνησις εὐρίσκειτο ἐν τῇ ἀδυναμίᾳ να τὸ πράξῃ.

Ὁ Κερέσκου πρὸ τοῦ κινδύνου τούτου συνέλαβε τὸν Τρότσκι τὸν ἀπειλούσαν ἐκ τοῦ φρουρίου τοῦ Κρόνστατ τὴν Κυβέρνησιν. Ἐκχώρησεν ὁμοῦς ταχέως: να τὸν ἐλευθερώσῃ πρὸ ὕμνων λαϊκῶν ἐξίτητων. Ἡ μὲν τῆς πολιτικῆς, ἡ πολιτικῆς τῆς συνεχίας τὸν πόλεμον, ἀπέτυχε καὶ αὐτῆ, ὁ στρατὸς ἠνεῖτο ἐν πολεμῇ, ἐξίτην εἰρήνην.

Καὶ ὅταν πλέον ἡ καταστάσις ἐφθασε τὸ ἀπροχώρητον, ὁ Ἀνίν καὶ ὁ Τρότσκι ἐκέχυνον τὸν πόλεμον ἐναντίον τῆς Κυβερνήσεως, ἐπιδοκιμαζόμενοι ἐν τῇ πολιτικῇ των ταύτῃ ὑπὸ τοῦ Σβιέτ τῆς Πετροῦπόλεως, συνεδριζόμενος τὴν ἡμέραν ἐκείνην εἰς τὸ Ἰνστιτούτον Σκόλνου ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μπρονστάϊν — Τρότσκι. Ἡ Πετροῦπολις, ἐν μίᾳ νυκτὶ κατελήθη ἀνακατακτά: ἐκτὸς τῆς περιοχῆς τοῦ χειμερινοῦ ἀνακτοροῦ, ἔδρασε τῆς Κυβερνήσεως Κελένσ υ, ἡτις ὑποστηρικτὸν ἀκόμη ἀπὸ ἀσθενεῖς στρατιωτικὰς δυνάμεις, ἀνέστατο. «Ἄρα τάξις καὶ ἡτυχιὰ ἐβασίλευεν εἰς τὸ καταληθῆν ὑπὸ τῶν Μπρ σβίκων μέρος» ἐτηλεγράφη πρὸς τὴν ἐφημερίδα τοῦ ὁ Κλαύδιος Ἄνε.

Μετὰ ἀνίστασιν ἐπιγύωρον, τὰ χειμερινὰ ἀνάκτορα κατελήθησαν καὶ οἱ ὑπουργοὶ τοῦ ὑπουργείου Κερέσκου, ἐπει εὐρήσθησαν, διότι οἱ λοιποὶ μετ' ἐπὶ κεφαλῆς τὸν πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως εἶχον ἐξαρτισθῆ, ὡδηγήθησαν εἰς τὸ Φρούριον Πέτρου καὶ Παύλου, ἔνα συναντήσαν τοῦ ὑπουργοῦ τοῦ Νικολάου II.

Καὶ οὕτως ἡ Πετροῦπολις ἀρπυσιθῆ ὑπὸ ἀλλοῦ κυρίου, τοῦ Μαξίμου. Ἡ Μαξίμου κυβερνήσις ἐχρνε ὡς ἀρχηγὸν τῆς τῶν Ἀνίν, ὑπουργὸν δὲ τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ ἡτῆ τῶν Στρατιωτικῶν τὸν Τρότσκι.

Κωνσταντινουπολιν, λέγει περὶ αὐτοῦ ἐν ἀρχῇ, ὅτι εἶνε ἀνθῶτος τοῦ ἐγγλέμματος καὶ οἱ εἶνε μεμυημένος εἰς δύο δολοφονίας, ἐξ ὧν ἡ μία κατὰ τὸν κ. Βενιζέλου ἐν Θεσσαλονικίᾳ. Ὁ κ. Κ. Κούνδουρος ἀναγινώσκει σχετικὰς μαρτυρίας: ἐκ τῆς ἐκκομμοῦς σχετικῆς δικαιοσύνης, ἡ ὁποία ἔχει συσχετισθῆ μετ' τὴν τῆς δικαιοσύνης ἐποθεσίας. Ἀναφέρει εἰσα περὶ Κωνσταντινουπόλεως τὴν κατάθεσιν τοῦ κ. Κοτζιμάνη: ὁ τοῖσι τὸν ἡκουσε λέγοντα εἰς Φιρμακίειον Δρακωτοῦ, ὅτι δὲν θὰ ἠουχάσῃ πρὸς ὅταν ἰδῇ τὰ ἀντερα τῶν Βενιζελικῶν κρημασμένα στέγ πόρτες». Ἐπίσης, ὅτι δικαίων τὴν Σχολὴν τῶν Εὐδελπίδων, ἐξέτρεψεν αὐτὴν τὸν προορισμὸς τῆς καὶ ἡν μετέβλεπεν εἰς κέντρον ἐπιστρατῶν καὶ ἀποθηκῶν ὀπλων. Ὅταν διετάθη ἡ κατάταξις τῶν ἐπιστρατῶν, ὄριθθη ὁ τόπος προσελύσεως καὶ ἡ Σχολὴ τῶν Εὐδελπίδων.

Τὴν ἐπιστολὴν τὴν ὁποίαν εἶχον ἀπὸ μέρους τοῦ καθεστώτος, ὁ Κωνσταντινουπόλις, ἀποδεικνύει καὶ τὸ γεγονός ὅτι αὐτὸς ὄριθθη Διοικητῆς τῆς νέας ἐν ἐπιστρατεύσει Μεραχ' α', ἡν διετάθη νὰ εἰσέλθῃ μυστικῶς.

Πινοῦ τοῦ ἡγευμένου καὶ ἡ μυστικότης. Διὲ δὲν ἐπιδόκειτο περὶ ἐπιστρατεύσεως νομίμου καὶ κανονικῆς, καθὼ μόνον ἔμορφο καὶ ἀνασθητοῦ θὰ ἠδύνατο νὰ ὑποστηρίξουν, ἀλλὰ περὶ ἐγκληματικῆς ἐπιστρατεύσεως.

Ἴδου διατὶ καὶ ὁ Σαγιά: εἶνε ἐνοχος κατὰ τὸν κατηγορητήριον. Ἀφοῦ καὶ ὁ ἴδιος ὄμολογεῖ ὅτι ὡργάνωσε καὶ ὤλισσε πολλά δια τὴν ὁποίαν ἐκείνην ἐπιστρατεύσαν.

Συ ἐχρνον διὰ τὸν κ. Κωνσταντινουπόλεον ὁ κ. Κούνδουρος λέγει ὅτι διὰ τοῦ ὑποπαιστοῦ, λοχαγοῦ Σαβανόπου, εἰσῆχθησαν εἰς τὴν σχολὴν ὀπλα, καὶ διὰ χιρὸς τοῦ Κωνσταντινουπόλεου φυσίγγα.

Ὁ ἴδιος κατηγορούμενος ὡμολόγησε τὸ βεβαίως ἐν ὑπὸ διαφύρου μὲν ὄρον, ὅτι ἐστειλεν ὀπλα πρὸς διανομὴν εἰς τὰ Στάτια καὶ ἄλλαχοῦ, γύρω τῆς Ἀττικῆς. Τὰ διένειμε δὲ τὰ ὀπλα αὐτὰ ὀμοῦ: καὶ ἄλλα ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῶν γενομένων τῆς 10ης Νοεμβρίου. Ὁ κατηγορούμενος ἰσχυρίζεται ὅτι λαβὼν ἐπιστρατευτικὴν διαταγὴν ἀποκρύψεως τοῦ ὀπλοῦ πολέμου, διένειμε τὰ ὀπλα εἰς τὰς ἀποθήκας. Ἄλλ' αἱ διαταγαὶ τῆς ἀποκρύψεως δὲν συμπλήτουν μετ' τὴν διανομὴν ὀπλων, ὅχι εἰς τὰς Κοινότητας, ἀλλὰ εἰς τοὺς προέδρους τῶν ἐπιστρατῶν.

Διότι πρὸ πάσης διαταγῆς καὶ ἀποκρύψεως προηκούει ἡ ἐγγύησις τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ὅτι εἴθε σταθῆ ἀπὸ τὸν Κωνσταντινουπόλεον εἰς Στάτια πρὸς ὀργάνωσιν τῶν ἐπιστρατῶν καὶ διανομὴν εἰς αὐτοὺς 250 ὀπλα καὶ λογαθὸς ἄερας. Διὰ τὸς ἀποβούλους ὀπλασμοῦ, τοῦ ὁποῖου ἐνήγησε ὁ Κωνσταντινουπόλις, ὑπάρχουν καὶ τὸρα ἔγγραφα διαμαρτυρίας, τὰ ἐν τοῦ Σώματος στρατοῦ, τὸ ἄλλο τοῦ ὑπουργοῦ Γιαννακίσεως καὶ τὸ τελευταῖον τοῦ Συνταγματάρχου Κουρβέλη. Πλείστοι ἐξ ἄλλων μαρτύρων κατέθεσαν ὅτι διανεμήθησαν ἀπὸ τὴν Σχολὴν ὀπλα καὶ στολαὶ ἀκόμη Εὐδελπίδων. Ὁ κατηγορούμενος ἀκούρζεται, ὅτι ἠρώτησεν ἂν δύναται νὰ διαδῆται τὸ περιεσῶτον ὀπλοῦ τῆς Σχολῆς καὶ ὁ ὑπουργὸς Χατζόπουλος τὸ ἐπέτρεψε.

Ἄλλ' εἶνε προφανές, ὅτι ὁ κατηγορούμενος προσέλασε τὴν ἐντολήν κατὰ τύπους καὶ διὰ τοῦ τηλεφώνου μόνον, καλῶς γνωρίζων ὅτι ἀπευθύνεται ἐκεῖ ὅπου ἦτο βεβαίως ἡ δοθεῖσα ἐντολή. Οὕτε δὲ πρόκειται περὶ τῶν περιεσῶτων εἰς τὴν Σχολὴν ὀπλων.

Ἡ εἰσαγωγή ὀπλων

Εἶνε βεβαίως ὅτι εἰσῆχθησαν ὀπλα πολλὰ εἰς τὴν Σχολὴν ἀπὸ τὸν 3ην σύνταγμα Ἰππικῶν, τὸ ὅπον τὸν πρῶν ἡπια Ἄνδραν τὸ ὅποιν εἶχε γίνῃ ἡ κεντρικὴ ἀποθήκη διανομῆς ὀπλων. Οὕτε εἶνε ὁ Κωνσταντινουπόλις καὶ ὁ Παπούλας ἀπὸ ἐπιστολῆς ποῦ δέχονται διαταγὰς, ἀπὸ προεπιταμένους μάλιστα τοῦ πλοῦ τοῦ Ὑπουργοῦ Χατζόπουλου. Ἀναφέρει κατὰ πιν περὶ τοῦ κ. Κωνσταντινουπόλεου τὸ ὅπον τὸ κ. Βουρῆν κατετέθεν, ὅτι εἰς τὸν ἀξιωματικὸν Κολοκοτρώνην εἶπεν ἂν δὲν ἦσο φίλος μου θὰ σὲ ἐσοκόμην ἰγῶ». Ἐπίσης, ὅτι ἀπὸ τὴν Σχολὴν τῶν Εὐδελπίδων ἐπλήθη διὰ χιρὸς ἴσως: τοῦτο εἶνε ὁμοίωμα τοῦ κ. Βενιζέλου πρὸς ξενισμὸν. Ἐπίσης, τὸ ὅπον τὸ κ. Κοτζιμάνη κατετέθεν εἰς καὶ εἰς ἄλλην παρασκευασθεῖσαν δολοφονίαν κατὰ τοῦ κ. Βενιζέλου, ὅταν ἦτο εἰς τὰς Ἀθήνας, ἦτο ἀναμνηστικὸς ὁ Κωνσταντινουπόλις.

Ἰδιαίτην σημασίαν ἀποδίδει ὁ κ. Ἐπίτροπος εἰς τὸ γεγονός ὅτι ὁ κατηγορούμενος, ὅταν ἐστάθησαν δι' ὀληθροῦσιν καὶ διδασκαλίαν μαθημάτων ὠρισμένοι ἀξιωματικοὶ, τοῦ: εἶπεν δὲν ἐπῆγαν ἐκεῖ διὰ νὰ διδάσκουν, ἀλλὰ διὰ νὰ συνομαζώνται μετ' τὰς διαφύρας τμήματα ἐπιστρατῶν εἰς παρακολούθησιν τοῦ Βουλαιῶς, κινδυνεύοντος ἀπὸ σχεδιασθέν ἑκ Θεσσαλονικῆς δολοφονίαν ἐναντίον του.

Μετ' ἐπίστασιν ἡλιαθῆ τοῦ ἀξιωματικοῦ, ὅς: ὄργανα ἄλλων σκοποῦν καὶ διὰ τὰ τοῦ φανατισμοῦ: εἶπεν δὲ ψεύδος περὶ προσφάττου τοῦ Βουλαιῶς ἀπὸ δολοφονίαν ὄληθρον τὴν ὁποίαν κανεὶς ποτὲ δὲν ἐμελέτησε καὶ οὕτε εἶχον περὶ τούτου καμμίαν ἐνδειξιν, ἀλλὰ τὰ ἔλεγαν ἐκαμμένως διὰ νὰ φανατίσουν τὸν λαόν. Ἐκ τῶν κατεθέσεων τῶν ἐν λόγῳ ἀξιωματικῶν περὶ τοῦ περιστατικοῦ τούτου προκύπτει

Η ΑΠΟΡΕΥΣΙΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΔΙΚΗΝ ΤΩΝ ΝΟΕΜΒΡΙΑΝΩΝ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ χθεσίου)

Ὁ ἐμπιστὸς τῶν ἀνακτόρων

Ἀναίτων τὰς μαρτυρικὰς καταθέσεις τῶν Πινοῦσποῦλου, Σιγιάτῃ, Καρβέλη, ὁ κ. Ἐπίτροπος ἀνέτη νέα ἐπιχειρήματα διὰ τὴν ὁποίαν τοῦ Σαγιά, ὁ ὁποῖος ἦτο μόνος ἀμφοῖς ἀντιπροσώπος τῶν ἐπιστῶν, ὁ μόνος ἀπολύτων τῆς ἰδιωτικῆς ἐπιστολῆς καὶ ἐπιστολῆς τῶν Ἀνακτόρων καὶ τοῦ Ἐπιστολῆ. Ὅμοι οἱ μάρτυρες ἐκώμενοι περὶ τοῦ Σαγιά, ἀπήνησαν: «Ἡτὸ πρόεδρος τῶν ἐπιστρατῶν» τὸ ὁποῖον σημαίνει εἰς ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ, ἐν τῇ συνείδησιν τῶν ἑτῶν ὁ κυριώτερος ἐνοχὸς τῶν γενομένων.

Κατ' ὀρηματικὸν ἔβριβίσεως τοῦτο ὁ κατὰ πάντα ἀξιοπῆτος ἄρτος κ. Π. Παδόπουλος εἶπεν ὅτι ὁ Σαγιά, ἦτο τὸ πᾶν, αὐτὸς ἐξοχρνε λάδι σὴν φωτιά. Ὁ κ. Κόρακις βεβαίως τὰς μεταβίβασιν τοῦ Σαγιά εἰς τὸ ἀνάτορον. Ὁ κ. Ζυμβρακίτης: τὸν σύνδεσμον καὶ τὴν πρωτοβουλίαν Σαγιά καὶ Ἰγγλέση. Ὁ κ. Κοράκη, πρόεδρος τῶν ἐπιστρατῶν Κρησιᾶ, κατέθεσε περιστατικὰ σοβαρῶτα κατὰ τοῦ Σαγιά, διὰ τὸ προμελετημένον τῶν γενομένων τῶν Νοεμβρίου, ἐν εἰς καὶ διὰ τὸν γράφετον τὸν Σαγιά τοῦ ἐδόθη κατάλογος ἐπικινδύνων Βενιζελικῶν ἐν Κρησιᾷ. Ὅταν δὲ ὁ κ. Κοράκη: διαφωνήσας παρητήθη, καὶ ἐστάθη εἰς Κρησίαν στρατιωτικὴ δύναμις, συνελήθησαν ἀκριβῶς τὰ ἐν τῷ καταλόγῳ εἰρηφ περιλαμβανόμενα πρόσωπα.

Ἀναφέρει ὁ κ. Κούνδουρος τὰς καταθέσεις τῶν κ. κ. Θεολογίτου καὶ Δρανδάκη, ἐξ ὧν ὁ τελευταῖος ἀναφέρει τὰ τῆς συλλήψεως τοῦ ὑπὸ ἡγεστράτω, ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ὀπλων ἦτο ὁ γραμματεὺς τοῦ Συνδέσμου Σαγιά, Τότημ. Ἀναφέρει ἐπίσης τὰς ἐπιβουλικὰς καταθέσεις τῶν κ. κ. Κουρτέλη, Σιδράλη, Παπακωνσταντίνου, καθὼ καὶ τὴν κατάθεσιν Χατζόπουλου ὁ ὁποῖος εἶπε τὸ θράσος νὰ συγχαρῆ ὁ Ὑπουργὸς τὰ στρατεύματα διὰ τὰ γενομένα τῆς 19ῆς καὶ τὴν ἀνασχυρτικὴν νὰ βεβαιώσῃ ἐπὶ Δικαστηρίου ὅτι δασκίς ἡ Κυβέρνησις εἶχεν ἀνάγκην διὰ τὴν τάξιν, ἀπρηθύνητο πρὸς τὸν Σαγιά. Τάξιν δὲ λέγων ὁ κ. Χατζόπουλος, ἐνοεῖ τὴν τάξιν τοῦ ἐγκλήματος καὶ τῆς ἀτιμίας ἀφοῦ δι' αὐτὴν τὴν τάξιν συνεχρνε τὰ στρατεύματα.

Ἀναφέρει ἐπίσης τὴν κατάθεσιν τοῦ κ. Κύρου ὅτι ὁ Σαγιά: ἀπέλυσε τὰ σκυλιὰ καὶ εἶτα δὲν ἠμποροῦσεν νὰ κρατήσῃ. Ἐπίσης τὴν κατάθεσιν τοῦ κ. Σ. Νικολοπούλου περὶ τῆς ὑποταγῆς τοῦ Σαγιά, εἰς τὴν Ἀθήνην καὶ τὸ Ἐπιτελεῖον. Ἄν δὲ δεχθῶμεν ὅτι ὁ ἐπίτροπος ἴσων ἡ μάχηρα μετ' ὁποῖαν ὁ Ἐκπρωτος καὶ οἱ περὶ αὐτὸν ἐσχεδίασαν νὰ ἐκτελέσουν τὸ ἐγκλήμα τὸν, καὶ ἤγησῶμεν τοὺς χειρισθέντας αὐτὴν, θὰ εὐρωμεν μεταξὺ αὐτῶν ἐν τοῖς πρώτοις τὸν Σαγιά.

Ὁ κ. Κούνδουρος ἀναφέρει κατόπιν τὸ

σημείωμα, τοῦ ὁποῖου ἔλαμε χιρὸν πρὸς ὑποβόλησιν τῆς μνήμης: τοῦ ὁ μάρτυς κ. Κοτζιμάνης, καὶ τὸ ὁποῖον ἐξήγησε τὴν εὐπιστοσύνην τοῦ συνηγοῦ κ. Λουκουρέυ. Ὁ κ. Λουκουρέυς ἔμει εἶπεν ὅτι ἡ δικαιοσύνη εὐρ σκεταὶ σήμερον εἰς τὸ πλεονακτικὸν ὕψος: τῆς καὶ δὲν γίνεταί πληρὸν ἡ γνωσιθῆ τοῦ δ.ηγορίας τῶν παρασῶν ἡνίων, ὅταν ἐλείβαν ἀπὸ τὴν σύγγων τοῦ Σουλτανοῦ 500 δαχμὰς διὰ νὰ τῆς δόσῃ μίαν ἀξίαν νὰ ἴδῃ τὸν σύγγων τῆς: ἐν τῇ φυλακῇ, ἐξολόδη δὴ δὲν διὰ τὸ ὅπον τὸ κ. Κοτζιμάνη χρησιμοποίηθῃν σημεῖω καὶ μᾶ: ἔλαμε τὴν τιμὴν νὰ μᾶ: ἀπαλλάξῃ τῆς παροισίας του. Ἐπὶ τοῦ σημεῖωματος ὁμοῦ, λέγει, περιέχοντος σοβαρῶτα γεγονότα, θὰ κάμω λόγον.

Ὁ κ. Κούνδουρος, συνεχίζων τὴν ἀγόρευσιν του, ἐξέρχει ἀκόμη τὰ κατὰ τὸν κ. Σαγιά: Ἀναγινώσκει τὸ χρησιμοποίηθῃν ὑπὸ τοῦ μάρτυρος κ. Κοτζιμάνη κατὰ τὴν κατάθεσιν τοῦ σημεῖωματος. Τὸ σημεῖωμα ἐκεῖνο ἀνέφερεν ὅτι ἂν ἀποβιβασθῶσιν συμμαχικὰ ἀγγήματα θὰ τὰ κτυπήσουν καὶ εἶτα θὰ ἐπιδοθῶν εἰς ἐπιθέσεις καὶ φρόνος κατὰ τῶν Βενιζελικῶν καὶ καταστροφῆν τῶν Βενιζελικῶν ἐφημερίδων. Πρὸς οὕτω ἐν τέλει εἰς τὸ σημεῖωμα εἰς ἂν ἐξεβιάζοντο τὰ πράγματα εἰς ἐξοδὸν ἑκ τῆς: ἀνευτέρητος, οἱ στρατιωτικαὶ πρόβει νὰ οὐτομολήσουν εἰς τοῦ Βουλαιῶν:

Πράγματι ἐγένοντο ὅσα ἀνερόροντο εἰς σημεῖωμα. Καὶ ὁ Γάλλοι ἰδοφρονήθησαν καὶ ὁ Βενιζελικὸν ἐφρονήθησαν καὶ τυπογραφεία, πιστοθήρια, γραφεῖα φιλελευθέρων ἐφημερίδων κατεστράφησαν. Ἄλλὰ καὶ τὸ τελευταῖον ἐγένε. Διότι εὐρήσθησαν πράγματα βραδυτέρων καθήκοντα ἐλάχιστα εὐτυχῶς καὶ εἰς βδελυρὸς ἀξιωματικῶν, τὰ ὁποῖα ἠτομολήσαν εἰς τοῦ Βουλαιῶν. Ποία ἦτο ἡ κατάστασις τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, τὸ κατέθεσεν ὁ στρατηγὸς Καλλάρης, ὁ ὁποῖος εἶπεν, ὅτι διὰ ν

